

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE Wvggz MIDDEN - NEDERLAND
3 februari 2020 (mondelinge uitspraak 30 januari 2020)

Zitting: 30 januari 2020

Klachtnummer: KC 2020 - 002

1. De klacht

In de klachtmelding is de klacht gericht tegen de beslissing d.d. 20 januari 2020 tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel op grond van art. 8:9 Wvggz.

- Klager wil geen medicatie. Klager stelt dat hij niet ziek is, dat hij geen overlast veroorzaakt en dat hij geen medicatie nodig heeft.
- Klager is beperkt in het gebruik van zijn telefoon en laptop. Het beperken van zijn telefoongebruik is volgens klager onterecht. Hij wil zijn telefoon terug krijgen en onbeperkt kunnen gebruiken.
- Klager stelt dat de inhoud van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel hem nog niet bekend was op het moment dat hij de beslissingsbrief heeft ontvangen.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 22 januari 2020 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Klager heeft tevens een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 23 januari 2020 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 9.3 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 23 januari 2020 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 30 januari 2020. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 29 januari 2020 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 30 januari 2020 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager en aangeklaagde medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft mondeling bij zijn zorgverantwoordelijke tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg, zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

..... heeft aan klager en de PVP meegedeeld dat de uitvoering van de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg (zoals bedoeld in art 1:4 Wvvgz) kan worden opgeschort tot en met de hoorzitting.

Van deze mededeling kennis genomen hebbend, heeft de voorzitter van de commissie, mw. mr. H. van Lokven – van der Meer, de beslissing genomen het schorsingsverzoek toe te wijzen en de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg te schorsen tot het moment waarop de klacht in volle omvang door de klachtencommissie zal worden behandeld.

De beslissing van de voorzitter is aan alle betrokkenen medegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op Klager is eerder met een RM opgenomen geweest van juli 2016 tot 2017 en is bekend met schizofrenie.

Klager is op 4 december 2019 met een IBS opgenomen in in verband met een psychotische decompensatie.

Op 9 december 2019 verleent de rechtbank een machtiging tot voortzetting van de IBS tot 9 januari 2020.

Op 12 december 2019 is klager overgeplaatst naar kliniek

Op 30 december 2019 wordt een voorlopige machtiging aangevraagd. Op 16 januari 2020 wordt duidelijk dat deze aanvraag door een omissie bij het parket van het Openbaar Ministerie niet in behandeling is genomen.

Op 16 januari 2020 heeft de burgemeester op grond van art. 7:1 lid 1 Wvvgz een crisismaatregel genomen voor de duur van drie dagen, te weten van 16 januari 2020 tot en met 19 januari 2020. In deze beschikking van de burgemeester van 16 januari 2020 wordt de zorg die noodzakelijk is om de crisis af te wenden al volgt omschreven:

- Toedienen van vocht, voeding en medicatie, alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis, dan wel vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische aandoening
- Beperken van de bewegingsvrijheid
- Insluiten
- Aanbrengen van beperkingen in de vrijheid van het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkenen iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen
- Opnemen in een accommodatie

De officier van Justitie heeft op grond van art. 7:7 Wvvgz een verzoekschrift voor een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel voor betrokkene verzocht. Op 20 januari 2020 heeft klager de beslissingsbrief overhandigd gekregen, waarin hem wordt meegedeeld dat wordt gestart met verplichte zorg genoemd in de crisismaatregel (art. 8:7 Wvvgz). De

zorgverantwoordelijke stelt dat hij klager op 16 januari 2020 heeft onderzocht en dat hij op deze datum de voorgenomen beslissing met klager heeft besproken.

De zorgverantwoordelijke stelt dat:

“Het gedrag van u leidt, als gevolg van een psychische stoornis, tot ernstig nadeel. Betrokkene is geagiteerd vanuit achterdocht en veroorzaakt hierdoor overlast in de buurt. Hij heeft deuren bekrast en schreeuwt in zijn buurt. Hetgeen een onveilige situatie veroorzaakt. Er vanwege het gedrag van betrokkene is een dreigende uithuiszetting. Een en ander brengt betrokkene ook in een isolement, hetgeen een aanzienlijke teloorgang veroorzaakt.”

De verplichte zorg wordt op grond van art. 3:4 onder a en d Wvggz jo. art. 7:1 lid 3 a en b Wvggz verleend om:

- “ernstig nadeel af te wenden
- de geestelijke gezondheid van u zodanig te herstellen dat u uw autonomie zoveel mogelijk herwint”

Met betrekking tot het ernstig nadeel stelt de zorgverantwoordelijke:

“Als betrokkene in een geestelijk stabielere toestand verkeert kan betrokkene minder achterdochtig worden waardoor hij minder onveilig gedrag zal hebben en ook overlast zal veroorzaken en de uithuiszetting mogelijk afgewend kan worden (of het is minder moeilijk nieuwe woonruimte te vinden).”

Met betrekking tot herwinning van de autonomie stelt de zorgverantwoordelijke:

“Indien betrokkene adequaat behandeld wordt en niet meer psychotisch is kan mogelijk een dreigende uithuiszetting afgewend worden en indien dit niet kan is het minder moeilijk om nieuwe woonruimte te vinden.”

Op 21 januari 2020 heeft de rechtbank Midden – Nederland, locatie, het verzoek tot voortzetting crisismaatregel toegewezen voor een periode van drie weken, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het toedienen van medicatie en het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen, is toegewezen.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het perfect met hem gaat. Klager zegt dat het niet terecht is dat hij is opgenomen. Hij hoeft geen medicatie. Klager stelt dat hij niemand vertrouwt en dat hij weg wil.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij kinderen heeft en familie waar hij contact mee heeft. Klager zegt dat hij geen bezoeken nodig heeft en dat het hem is toegestaan om in overleg met zijn kinderen te appen.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd antwoordt hij dat hij niemand vertrouwt en dat hij in hoger beroep gaat.

Gevraagd of de PVP nog iets wil toevoegen, antwoordt zij dat het voor klager een onrustige periode is. Er hangt een ingrijpende medicatie boven zijn hoofd, waarover hij veel brieven heeft gekregen waarvan hij niet weet wat de bedoeling is. Het is klager ook niet duidelijk of en hoe hij gebruik van zijn telefoon kan maken.

De PVP stelt dat het ziekenhuis naar haar mening in de procedure steken heeft laten vallen. Zij had het netjes gevonden als het ziekenhuis de termijn met betrekking tot de aanvraag van de RM op 30 december 2019 in de gaten had gehouden, zodat klager niet eerst op 16 januari 2020 bekend zou worden van de omissie van het Parket. Ook stelt de PVP dat in de beslissingsbrief met betrekking tot de inname van de telefoon en de laptop de evaluatiedatum van 13 januari 2020, die in deze brief is opgenomen, is verlopen zonder dat er een evaluatie heeft plaatsgevonden.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klager medicatie blijft weigeren en dat zij al langer bezig zijn geweest om klager, ook vrijwillig over te halen om medicatie in te nemen. Klager is achterdochtig, ook naar zijn burens en wil niets met iemand te maken hebben. Er was sprake van ontregeling thuis en klager veroorzaakte in de buurt overlast.

In het verleden is klager al opgenomen geweest en onder voorwaarden met een maatregel met ontslag gegaan. Het contact is destijds afgesloten.

Er is volgens aangeklaagde bewezen sprake van een psychiatrische stoornis, waarbij klager bewezen op medicatie reageert. Nu het niet mogelijk blijkt om klager vrijwillig te behandelen, is op dit moment een depot gewenst.

Aangeklaagde stelt dat er op dit moment bovendien financiële problemen zijn en als ernstig nadeel genoemd kan worden dat de huisvesting van klager op het spel staat. Klager heeft huurachterstand en de verhuurder dreigt middels een rechtszaak met huisuitzetting.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klager met zijn telefoon en laptop aan het stalken is. Hij is gewaarschuwd, maar hij bleef namen en foto's van medewerkers op social media plaatsen. Klager reageert hierop met de opmerking dat hij hun privacy schendt, omdat zij zijn privacy schenden. Aangeklaagde merkt op dat het klager op dit moment is toegestaan om onder toezicht de communicatiemiddelen te gebruiken.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken, de inhoud van de dossierstukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij dit klachtonderdeel de rechtmatigheid van de verplichte zorg (toedienen van medicatie en het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen in casu de laptop en de telefoon) ter uitvoering van de crisismaatregel, waartoe besloten is in de beslissingsbrief van 20 januari 2020, alsmede de door de rechtbank op 21 januari 2020 toegewezen voortzetting van de crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg, te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrief stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld. De zorgverantwoordelijke heeft zich op 16 januari 2020 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op 16 januari 2020 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 20 januari 2020 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 20 januari 2020 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Met betrekking tot de *inhoudelijke* aspecten van de verplichte zorg overweegt de commissie het volgende.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 20 januari 2020 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychiatrische stoornis.

Klager heeft hier tegenovergesteld dat bij hem geen sprake is van een psychiatrische stoornis, althans dat hij niet ziek is en dat er geen sprake is van schizofrenie. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een stoornis van de geestvermogens zoals bedoeld in de Wvvggz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 21 januari 2020 een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel voor drie weken heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvvggz.

Verder stelt de commissie vast dat klager bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel niet om een second opinion heeft verzocht; althans dit is de commissie niet gebleken.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klager ter zitting, geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twifelen en is daarom van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. art.7:1 Wvvggz.

Wat betreft de waarborgen die voortvloeien uit de Wvvggz, onverlet of de zorg binnen of buiten een accommodatie wordt verleend, moet aan de volgende eisen worden voldaan.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het gebruik van effectieve medicatie gedurende langere tijd een zodanig psychiatrisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychiatrisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot het ernstig nadeel van overlast in de buurt. Klager is geagiteerd vanuit achterdocht. Hij heeft deuren bekrast en schreeuwt in zijn buurt, hetgeen een onveilige situatie veroorzaakt. Tevens is de commissie van oordeel dat er door het gedrag van klager sprake is van een dreigende uithuiszetting en een en ander klager in een isolement brengt, hetgeen een aanzienlijke teloorgang veroorzaakt.

De commissie acht in deze situatie verder aannemelijk dat een langer uitstel van toediening van effectieve medicatie een aanmerkelijk risico op verdere vertraging in ontslag uit de accommodatie met zich zal meebrengen. Tevens is bekend dat het oorspronkelijke beeld minder snel dan wel slechter tot verbetering komt als behandeling langer wordt uitgesteld; dit zal de prognose negatief beïnvloeden.

In de afgelopen periode is gebleken dat het psychiatrisch toestandsbeeld van klager zonder inname van effectieve antipsychotica niet wezenlijk verbetert.

De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

De commissie acht het verder van belang dat toediening van effectieve medicatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt verder dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klager positief effect zal hebben. Antipsychotica zijn bewezen effectief bij de behandeling van psychose en eerdere verplichte zorg met medicatie is effectief gebleken.

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde medicatie – welk(e) middel(en) en dosering(en) - in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er langdurig en vele pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klager te komen. Bedoeld is een zodanige samenwerking dat klager op basis van vrijwilligheid voldoende effectieve medicatie ter wegneming van verschijnselen die het gevolg zijn van zijn psychiatrische ziekte, inneemt of krijgt toegediend.

De commissie stelt vast dat klager een en andermaal ter zitting heeft verklaard geen medicijnen/antipsychotica te willen innemen of uitlatingen van gelijke strekking.

De commissie stelt daarom vast dat klager op dit moment niet, dan wel onvoldoende is te bewegen tot vrijwillige inname van effectieve medicatie.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toediening van verplichte zorg te voorkomen.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

De commissie overweegt ten aanzien van de klacht van klager over de inname van de telefoon en de laptop het volgende. De commissie is van oordeel dat de beslissing tot het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen terecht is. Klager bleef ondanks waarschuwingen stalken en foto's van medewerkers via Whatsapp en Facebook plaatsen. Hierop is besloten om het gebruik van de telefoon en de laptop te beperken. Ter zitting is gesteld en door klager bevestigd dat wanneer hij hierom verzoekt onder begeleiding gebruik gemaakt kan worden van beide communicatiemiddelen.

De commissie verklaart deze klacht op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

Ten aanzien van de klacht van klager dat de inhoud van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel hem nog niet bekend was merkt de commissie het volgende op. De commissie neemt aan dat klager hiermee bedoelt dat de vormen van verplichte zorg, zoals door de burgemeester in de beschikking met betrekking tot de crisismaatregel zijn vastgelegd niet met klager zijn besproken. Uit het systeem van de wet volgt dat de afgifte van de crisismaatregel valt onder de verantwoordelijkheid van de burgemeester. De burgemeester draagt ervoor zorg dat betrokkene binnen 24 uur een advocaat krijgt toegewezen om betrokkene bij te staan en de nodige informatie te verstrekken. Betrokkene kan op grond van art. 7:6 Wvvgz bij de rechter beroep instellen tegen de crisismaatregel. Ten overvloede merkt de commissie op dat de standaardbrief uit het systeem ten onrechte vermeldt dat het gaat om verplichte zorg in het kader van de voortzetting van de crisismaatregel. Dit moet, zoals de geneesheer – directeur in zijn schriftelijke reactie ook heeft gesteld, verplichte zorg in het kader van de crisismaatregel zijn, maar dit heeft geen invloed op de uitvoering van de verplichte zorg door de zorgverantwoordelijke.

De informatie die klager had moeten ontvangen is naar het oordeel van de commissie informatie die klager van zijn advocaat had behoren te ontvangen.

De commissie verklaart deze klacht **niet ontvankelijk**.

Wat betreft het verweer van de PVP dat de instelling contact had moeten opnemen met de rechtbank over de stand van zaken betreffende de RM wijst de commissie op het feit dat het hier een omissie van het openbaar Ministerie betreft waar de instelling niet verantwoordelijk voor gehouden kan worden. Wat betreft de opmerking over het verzuim van de evaluatie van de

beslissingsbrief, over de inname van de telefoon en de laptop, verwijst de commissie naar het feit dat op dat moment er geen sprake meer was van een maatregel in het kader van de Wbopz maar op de behandeling van de klachten de nieuwe Wvggz van toepassing is.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg tot het toedienen van medicatie: **ongegrond**

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg tot het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen: **ongegrond**

De commissie verklaart de klacht dat de inhoud van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel klager nog niet bekend was op het moment dat hij de beslissingsbrief heeft ontvangen: **niet ontvankelijk**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. H. van Lokven – van der Meer, voorzitter,
Mw. drs. A.C.M. Kleinsman, psychiater,
Mw. G. Weitkamp, lid op voordracht van de Centrale Cliëntenraad.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager op de mogelijkheid dat hij op grond van artikel 10:7 Wvggz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over zijn klacht kan verzoeken. Dit kan klager doen door de inspecteur voor de gezondheidszorg schriftelijk te vragen een verzoekschrift bij de rechter in te dienen of door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Klager kan hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.